

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

Gammeltoft 22, 1457 København K
Telefon 33 13 25 12. Telefax 33 13 07 17
Personlig henvendelse 10-15

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 192
Offentligt

Dato: - **7 DEC, 2005**

J.nr.: 2004-3310-628
Sagsbehandler: LY
(Bedes anført ved henvendelser)
Akt. nr.: 19

MODTAGET

- 8 DEC. 2005 1045

Den Centrale Indlevering

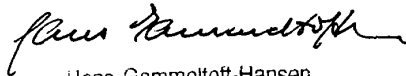
+ opfølgingsrapporter

Vedrørende inspektion af Arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille

Hermed sender jeg et eksemplar af opfølgingsrapport af dags dato vedrørende inspektionen den 11. november 2004 af Arrestafdelingen i Statsfængslet i Vridsløselille.

Med henblik på muligheden for at mangfoldiggøre rapporten vedlægger jeg desuden en uhæftet kopi af rapporten.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

Opfølgning

- 7 DEC. 2005

Gammeltorv den
Journalnr. 2004-3310-628 LY

Folketingets Ombudsmands

Inspektion

af

**Arrestafdelingen i
Statsfængslet i Vridsløselille**

den 11. november 2004

Folketingets Ombudsmand – Gammeltorv 22 – 1457 København K

Den 14. juli 2005 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min inspektion den 11. november 2004 af Arrestafdelingen, Statsfængslet i Vridsløselille. I rapporten anmodede jeg om oplysninger mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

I den anledning modtog jeg en udtalelse af 22. november 2005 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 5. oktober 2005 fra Arrestafdelingen, Statsfængslet i Vridsløselille.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2.2. Toilet- og badefaciliteter

I den endelige rapport anmodede jeg om underretning om resultatet af nogle undersøgelser af skader i nogle toilet- og baderum. De indsatte havde klaget over rummenes tilstand og under inspektionen kunne jeg konstatere mangler.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst at fugtproblemerne skyldes en utæt mørtelfuge (skal være en elastisk fuge) langs kanterne på overliggende baderum i afdeling A III. Der er også lavet direkte rørgennemføringer i vådrumszonen. Dette medfører at der kommer fugt ned igennem loftet i arrestafdelingens baderum. Det er planen at starte renoveringen af baderummene på afdeling A III og i arrestafdelingen (en såkaldt vådrumssikring) i uge 41. Indtil da vil udsugningsanlægget køre konstant i baderum. Direktoratet har oplyst at renoveringsarbejdet er sat i gang, men endnu ikke færdiggjort.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 2.3. Gangareal

Jeg henviste under inspektionen og i den endelige rapport til at gangen i arrestafdelingen er så rummelig at den kan danne grundlag for fællesskab for de indsatte. Jeg henviste til at der er et påtrængende behov for at der i en eller anden form tilbydes de indsatte en mulighed for fællesskab. Ledelsen oplyste at brandmyndighederne havde modsat sig at der placeres genstande på gangen.

Jeg anmodede om nærmere oplysning om brandmyndighedernes tilkendegivelser vedrørende gangarealet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst at brandmyndighederne stiller krav om at genstande der opstilles på gangarealet skal være fast inventar, dvs. at de skal være fastgjort eller så tunge at de ikke umiddelbart kan flyttes/væltet.

Det er oplyst at der er bestilt et sammenklappeligt bordtennisbord og et billardbord til afdelingen til opstilling på gangarealet.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 2.4. Kondirum og værksted

Under inspektionen blev det oplyst at det var under overvejelse at tage værkstedet i brug som fælles undervisningslokale med henblik på en bedre udnyttelse af de undervisningstimer som afdelingen har til rådighed.

Jeg anmodede om oplysning om resultatet af overvejelserne.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst at værkstedet nu anvendes som skolelokale.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 2.5. Gårdtursareal

I den endelige rapport lagde jeg til grund at der ville ske en istandsættelse af afdelingens gårdtursareal i foråret 2005, og for en god ordens skyld bad jeg om nærmere orientering om hvordan projektet forløb.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i udtalelsen af 22. november 2005 anført følgende:

”...

Statsfængslet har oplyst, at det i sommeren 2005 har været forsøgt at etablere et arbejdsprojekt for de indsatte på afdelingen, hvor planen var, at de indsatte selv skulle istandsætte gårdtursarealet under opsyn af en fængselsfunktionær. Projektet forventedes at skulle vare ca. 6 uger.

Imidlertid viste projektet sig at blive betydeligt dyrere end forudsat, hvilket sammenholdt med en meget stram driftsøkonomi og et stort personaleunderskud bevirkede, at projektet beklageligvis ikke blev iværksat som planlagt.

Der er nu aftalt et projekt, hvor bl.a. de indsatte fra den særlige afdeling for negativt stærke indsatte skal udføre arbejdet. Endvidere har statsfængslet søgt Socialministeriet og andre om midler til materialer. Projektet består i, at der på gårdtursarealet skal etableres en multibane og anlægges græsplæne. Arbejdet med at klargøre arealet er startet, og det samlede projekt forventes at vare i ca. 8 måneder.

Direktoratet kan henholde sig hertil.

...”

Jeg udbeder mig underretning om projektets videre forløb fx omkring den 1. september 2006.

Ad pkt. 3.1. Arbejde

Jeg bad oplyst hvorvidt nogle akutte projekter vedrørende beskæftigelsen af de indsatte i statsfængslet tillige omfattede de indsatte i arrestafdelingen.

Statsfængslet har oplyst at afdelingen ikke har fået tildelt anlægsmidler i 2005.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 3.2. Undervisning

Jeg bad oplyst om der havde fundet en vurdering sted af undervisningsforholdene i arrestafdelingen.

Statsfængslet har oplyst at der ikke i afdelingen er foretaget en vurdering svarende til den som direktoratet har foretaget i arresthusene. Direktoratet har anført følgende:

”...

Statsfængslet har endvidere anført, at arrestafdelingen er bedre stillet end mange arresthuse med hensyn til undervisningstilbud, -materiale mv., fordi der i forvejen er en skole i statsfængslet. Skolen evaluerer undervisningen i arrestafdelingen løbende på lige fod med den øvrige undervisning i fængslet.

Direktoratet kan oplyse, at arrestafdelingerne i fængslerne ikke var omfattet af arresthusundersøgelsen og kan i øvrigt henholde sig til fængslets oplysninger.

...”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om nærmere oplysninger om undervisning af isolerede og af udlændinge.

Statsfængslet har oplyst at udlændinge i arrestafdelingen modtager de samme tilbud om undervisning som de øvrige indsatte. De isolerede, som bliver anbragt på en særlig sikret afdeling, får tilbudt undervisning i cellerne på lige fod med de andre indsatte på denne afdeling dvs. to lektioner om ugen. Disse lektioner ligger ud over de nuværende undervisningstimer i arrestafdelingen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Statsfængslet har oplyst at der til undervisningsbrug er installeret en computer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 3.3. Fritid

Jeg gik ud fra at ledelsen havde overvejet muligheden for ekstra gårdtur i weekenden, og jeg bad om underretning om resultatet af overvejelserne.

Statsfængslet har oplyst at der siden inspektionen i november 2004 har været afholdt ekstra gårdtur både lørdag og søndag formiddag ud over den ordinære gårdtur om eftermiddagen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 3.4. Fællesskab

Jeg anmodede om underretning om direktoratets godkendelse af arrestafdelingens retningslinjer for fællesskab, og jeg bad om at modtage kopi af de endelige retningslinjer.

Direktoratet har oplyst at statsfængslet har indsendt en ny husorden for arrestafdelingen hvori retningslinjerne for fællesskab er beskrevet. De vil nu blive gennemgået i direktoratet, og jeg vil blive orienteret når retningslinjerne er blevet godkendt.

Jeg har noteret mig at jeg vil blive orienteret om de retningslinjer som godkendes af direktoratet.

Ad pkt. 3.5. Sammenfatning vedrørende arbejde, undervisning, fritid og fællesskab

I den endelige rapport henstillede jeg til arrestafdelingen og direktoratet at overveje hvilke muligheder der er for at kompensere for den manglende beskæftigelse. Jeg henviste fx til cellefællesskab i løbet af dagen, udvidelse af tidspunkterne for fælles konditionstræning og aktivitet i sportshallen. Jeg henstillede endvidere til arrestafdelingen og direktoratet at overveje og undersøge mulighederne for udvidelse af undervisningstilbuddene.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i udtalelsen af 22. november 2005 anført:

”...

Statsfængslet har oplyst, at der foranlediget af ombudsmandens inspektion generelt er sket en udvidelse af muligheden for fællesskab i arrestafdelingen. Der er bevilget et sammenklappeligt bordtennisbord og et stationært billard til fælles aktiviteter på gangarealet samt iværksat en ordning med fælles aktiviteter i sportshallen 2 gange om ugen. Endvidere afholdes ekstra fælles gårdtur lørdag og søndag.

Statsfængslet har derudover oplyst, at der kan opnås parvis cellefællesskab (max. 2 indsatte i en celle) alle dage efter endt gårdtur om eftermiddagen til afmønstring kl. 20.30. Dette sker normalt med åben celledør. I samme tidsrum er der efter personalets konkrete vurdering af de ordens- og sikkerhedsmæssige forhold mulighed for fællesskab på gangarealet.

Direktoratet kan henholde sig til fængslets oplysninger.

Vedrørende spørgsmålet om en udvidelse af undervisningstilbudene stiller statsfængslet sig positiv. Dog er det direktoratet, der må overveje, om der kan stilles yderligere ressourcer til rådighed til en forøgelse af timetallet.

Direktoratet kan oplyse, at der ikke er planer om at tildele flere undervisningstimer til arrestafdelingen. De timer, arrestafdelingen har, svarer til, hvad et almindeligt arresthus med samme belæg har. Direktoratet finder således ikke, at der er særlige forhold i arrestafdelingen, der kan begrunde en dispensation.

...”

Hovedproblemet for arrestafdelingen er fortsat den helt utilstrækkelige beskæftigelse som tilbydes de indsatte, og som ville kunne betyde arbejdsfællesskab.

Jeg går ud fra at arrestafdelingen og direktoratet (fortsat) er meget opmærksomme på at søge at skaffe passende arbejde til de indsatte.

De tiltag som nu er iværksat for at sikre et vist fællesskab for de indsatte, må også anses for at være af kompenserende karakter. Det oplyste herom har jeg taget til efterretning.

Ad pkt. 4. Lægebetjeningen

Det blev under inspektionen oplyst at Statsfængslet i Vridsløselille og arrestafdelingen tilsammen har 8 timers psykologbistand om ugen. Psykologen er meget af sin tid i arrestafdelingen, men afdelingen og fængslet mangler generelt timer til psykologbistand. Jeg anmodede om direktoratets bemærkninger til det anførte om at fængslet og arrestafdelingen mangler timer til psykologbistand.

Direktoratet har i udtalelsen anført følgende:

”...

Statsfængslet har oplyst, at der pt. er en psykologisk konsulent ansat i 8-10 timer om ugen. Det oplyses, at der er ventetid på samtaler med hende. Fængslet vurderer, at behovet for psykologisk bistand vil være dækket ved en forøgelse af timetallet til 30 timer ugentlig. Det er særligt i varetægsperioden, at der er efterspørgsel på den psykologiske konsulent. Indførelsen af nultolerance overfor ulovlige stoffer med inddragelse af udgange som følge har også været medvirkende til, at flere har ønsket at gøre brug af samtaler med den psykologiske konsulent.

Det er direktoratets vurdering, at psykiatrisk bistand langt overvejende kan erstatte psykologisk bistand. Der er ansat en psykiatrisk konsulent på fængslet i 8 timer, og det forventes, at de to konsulenter supplerer hinanden i det daglige arbejde.

Det almindelige behov for samtaler som følge af varetægtsfængsling samt indførelsen af nultolerance overfor ulovlige stoffer forudsættes i øvrigt i vidt omfang dækket af basispersonale, når bortses fra særligt alvorlige tilfælde af kriser, depressioner mv.

Det er direktoratet vurdering, at den psykiatrisk og psykologiske dækning i fængslet sammenholdt med en generel ressourcemæssig betragtning, er tilfredsstillende.

...”

Som det fremgår af det anførte, mener fængslet på den ene side at der er behov for en forøgelse af timetallet for psykologisk bistand med ca. 20 timer. Direktoratet mener på den anden side at den samlede psykiatriske og psykologiske konsulentbistand (i alt 16-18 timer om ugen) ”sammenholdt med en generel ressourcemæssig betragtning er tilfredsstillende”.

Jeg lægger til grund at statsfængslet ved fængslets opgørelse af behovet for psykologkonsulenttimer også har taget i betragtning at der er tildelt arrestafdelingen og fængslet 8 psykiaterkonsulenttimer om ugen.

Jeg har ikke mulighed for nærmere at vurdere hvilket behov der er i arrestafdelingen og i fængslet for konsulentbistand af den her nævnte art.

Hvis statsfængslet fortsat mener at der er behov for en forøgelse af antallet af psykologtimer, må jeg henvise fængslet til nærmere overfor direktoratet at begrunde ønsket og herunder at angive nærmere hvorfor der for de indsatte i arrestafdelingen er et særligt behov for støtte af denne karakter.

På det foreliggende grundlag foretager jeg mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 5. Belægning mv.

Jeg bad om oplysning om hvilke celler/rum arrestafdelingen anvender ved overbelægning.

Statsfængslet har oplyst at arrestafdelingen er normeret med 25 pladser. De 20 pladser er på Afdeling A II og 5 pladser er på den særlige sikrede Afdeling A I. I visse situationer er der mere end fem varetægtsarrestanter eller arrestanter der sidder i en eller anden form beskyttelse på Afdeling A I. Bufferkapaciteten udvides således når der er behov for det. Der er således ikke tale om dobbeltbelæg eller anvendelse af alternative rum.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 6.1. Forplejning

Jeg bad arrestafdelingen om underretning om resultatet af nogle overvejelser om indsattes mulighed for at fravælge den varme mad.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Statsfængslet har henvist til, at det af cirkulære af 13. november 2005 [skulle være 2003; min bemærkning] om indsatte, som ikke er omfattet af selvforplejningsordningen i fængslerne og arresthusene, fremgår, at der i arresthusene er fastlagt ordninger, hvorefter de indsatte i et vist omfang har adgang til at købe færdiglavet mad og/eller råvarer uden for institutionen. Særligt med hensyn til de indsattes adgang til fælles madlavning nævnes, at direktoratet forudsætter, at der er tale om lejlighedsvisse arrangementer, der kan forekomme, når det kan indpasses i arresthusenes arbejdsrutiner, og

at der således ikke er tale om at indføre en selvforplejningsordning, idet de arresthuse, der modtager dybfrostmad fra produktionskøkkenerne, fortsat forventes at gøre dette.

Der henvises i øvrigt til statsfængslets svar ... vedrørende mad udefra.

Direktoratet kan henholde sig hertil.

...”

Jeg har noteret mig det anførte.

Under inspektionen rejste jeg også spørgsmål om i hvilket omfang der regelmæssigt smides mad (den varme mad) ud som de indsatte ikke ønsker, og jeg anbefalede at man i arrestafdelingen – såfremt der smides mad ud i større omfang – i lighed med hvad der er tilfældet i mange arresthuse, indfører en ordning således at der alene opvarmes mad til indsatte som har fremsat ønske om at få serveret den varme mad. Statsfængslet har ikke berørt dette spørgsmål i sit svar. Og spørgsmålet var heller ikke rejst i den endelige rapport.

Jeg anmoder om en besvarelse af dette spørgsmål.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvornår en ordning med bestilling af mad udefra blev sat i værk, og oplysning om hvorvidt ordningen har forløbet og fortsat forløber på fornuftig vis.

Statsfængslet har oplyst at det siden den 19. november 2004 har været muligt for de indsatte at bestille pizza udefra efter nogle retningslinjer som er fastsat i arrestafdelingens husorden.

I arrestafdelingens husorden er det bestemt at der kan bestilles grillmad lørdag for egen regning. Grillmaden vil blive hentet kl. ca. 18.00.

Statsfængslet har oplyst at ordningen har fungeret problemfrit, og at det er personalets indtryk at de indsatte fortsat er meget glade for ordningen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 6.5. Besøg og telefonsamtaler

Jeg bad oplyst hvorvidt det er muligt for alle indsatte som måtte ønske det, at gennemføre besøg udover den tid som de indsatte har krav på. Jeg bad endvidere oplysning om det er muligt at fravige de besøgstider som er anført i arrestafdelingens husorden, fx for besøgende der på grund af arbejde ikke kan komme i arbejdstiden, eller som på grund af lang rejsetid har svært ved at kunne nå at være fremme til kl. 9.30 på hverdage. Endelig bad jeg om oplysning hvad årsagen er til at de indsatte ikke kan få besøg om lørdagen og på helligdage.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har anført følgende:

”...

Statsfængslet har oplyst, at alle indsatte i arrestafdelingen, der ønsker det, kan afvikle besøg i overensstemmelse med de i husordenen nævnte besøgstider.

Arrestafdelingens besøgstider skal ses i sammenhæng med, at der er mere en 200 andre indsatte i statsfængslet, der skal have mulighed for at få besøg i de samme besøgsfaciliteter. Der afvikles besøg alle dage fra om morgenen og besøgstiderne er fordelt under hen-

syn til de indsattes beskæftigelsespligt, om de er anbragt på diverse særafdelinger osv.

Der er mulighed for, at de indsatte i arrestafdelingen kan fravige de nævnte besøgstider, hvis særlige forhold taler for det. Hvis for eksempel en besøgende kommer rejsende langvejs fra, kan besøget strække sig over et længere tidsrum. I givet fald kan der blive tale om at afvikle en del af besøget for låst dør, såfremt besøgsfaciliteterne samtidig skal benyttes af afsonere. Det er i øvrigt personalets indtryk, at der sjældent opstår problemer i forhold til de besøgendes arbejdstider eller lignende.

Årsagen til, at arrestafdelingen ikke har besøg om lørdagen, er, at statsfængslets behandlingsafdelinger også skal have mulighed for at afvikle besøg i weekenden, uden kontakt med resten af huset.

I forbindelse med helligdage forsøger personalet – inden for de nævnte besøgstider – at planlægge besøg, således at alle bliver tilgodeset og får mulighed for at se deres pårørende. Besøgsafdelingen holder helt lukket d. 24. december om aftenen samt d. 1. januar om formiddagen.

Direktoratet kan henholde sig hertil.

...”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bemærkede i den endelige rapport at jeg ikke havde bemærkninger til telefonordningen i arrestafdelingen. Jeg gik ud fra at arrestafdelingens husorden ville blive ændret således at det fremgår af denne hvordan telefonordningen bliver administreret.

Statsfængslet har oplyst at husordenen er blevet ændret.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 6.6. Talsmandsordningen

Jeg anmodede arrestafdelingen om at overveje at indføre oplysning i husordenen om hvor reglerne om talsmandsordningen findes.

Statsfængslet har oplyst at der nu er en henvisning i husordenen til fængslets interne regler om talsmandsvirksomheden.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 6.7. Aviser og bøger

Jeg henstillede til arrestafdelingen at ændre husordenen (og praksis) i overensstemmelse med reglerne i straffuldbyrdelseslovens § 80, stk. 1, om udlevering af landsdækkende nyhedsformidlende aviser.

Statsfængslet har oplyst at praksis er ændret således at isolerede indsatte kan få udleveret aviser. Dette er nævnt i husordenen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har taget det oplyste til efterretning.

Jeg bad om oplysning om hvorledes de indsatte orienteres om muligheden for at låne udenlandske aviser, og jeg bad afdelingen om at overveje at tilføje oplysning herom i husordenen.

Statsfængslet har oplyst at man har en praksis hvor det er muligt at bestille udenlandske aviser gennem bibliotekaren. Denne ordning gælder også for indsatte i arrestafdelingen. Bibliotekaren spørger de udenlandske indsatte om de har et behov for en avis på deres eget sprog, og hvis det er tilfældet, fremskaffes sådanne aviser. Dette fremgår af husordenen.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysning.

Idet jeg går ud fra at de udenlandske aviser stilles gratis til rådighed for de indsatte, har jeg noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede til arrestafdelingen at overveje at tilvejebringe en ordning således at der stilles bogkataloger eller lignende til rådighed for de indsatte.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i udtalelsen af 22. november 2005 anført:

”...

Statsfængslet har oplyst, at bibliotekaren nu laver lister over nyindkøb til biblioteket, og lægger dem på afdelingen. Disse bliver udskiftet ca. hver 3. måned. Derudover laves der lister til indsatte, hvis de har specielle ønsker og gerne vil have valgmuligheder. Disse kan være både fra bibliotekets egen base og fra biblioteker udefra. Det er erfaringen, at denne ordning fungerer glimrende, og at den personlige kontakt med de indsatte ofte klarlægger, hvad de har behov for. Da bibliotekaren er i huset hver dag, kan de indsatte med ganske kort varsel få fat i hende og dermed hurtigt få svar på deres

spørgsmål/ønsker. Derved adskiller arrestafdelingen sig betydeligt fra de andre arresthuse rundt omkring i landet, der måske kun har kontakt med en bibliotekar én gang om ugen eller mindre.

Direktoratet kan henholde sig hertil.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 6.12. Egne genstande

Jeg bad arrestafdelingen om at oplyse hvilke regler der gælder for de indsatte med hensyn til at modtage, besidde og råde over egne genstande. Jeg bad endvidere om oplysning hvad de indsatte må have udleveret på cellerne. Jeg henvisste til at det ikke af de interne regler som jeg havde modtaget fra statsfængslet, fremgik at disse regler også gælder for arrestafdelingen.

Statsfængslet har henvist til at Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 208 af 18. marts 2005 om indsattes adgang til at modtage, besidde og råde over egne genstande og penge i kriminalforsorgens institutioner er gældende for arrestafdelingen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Mit spørgsmål gik på om de interne regler der gælder for fængslet også gælder for arrestafdelingen. Jeg gentager mit spørgsmål.

Ad pkt. 6.13. Information af de indsatte og kontaktpersonsordningen

I den endelige inspektionsrapport anmodede jeg arrestafdelingen om på flere punkter at overveje at lave ændringer eller tilførsler til husordenen, jf. ovenfor. Derudover bad jeg afdelingen om at overveje at foretage en egentlig gennem-

gang af husordenen med henblik på en eventuel uddybning af de enkelte punkter/tilføjelse af punkter – fx om undervisningstilbud. Jeg anbefalede samtidig arrestafdelingen at henvise til fængslets interne regler i husordenen.

Jeg har som nævnt modtaget et eksemplar af den reviderede husorden.

Jeg har ikke bemærkninger til husordenen.

Ad pkt. 8.1.4. Begrundelse

I den endelige rapport anførte jeg at det er min erfaring fra inspektioner gennem de seneste år at der ikke sjældent er en uklar begrundelse for anvendelsen af håndjern. Dette har muligvis sammenhæng med at blanketten om anvendelse af håndjern ikke indeholder et særligt punkt til angivelse af en begrundelse. Denne må ofte udledes af punktet om beskrivelse af episoden. Jeg bad på den baggrund direktoratet om at overveje at tilføje et yderligere punkt på blanketten til angivelse af begrundelsen for anvendelse af håndjern.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan oplyse, at der i modulet vedrørende håndjern i Klientsystemet er et faneblad med titlen: 'Anvendelsesgrund'. På fanebladet skal sagsbehandleren angive, om der er tale om anvendelse af håndjern eller håndjernstransportbælte, bestemmelsen i straffuldbyrdelsesloven, der giver hjemmel til anvendelsen angives ved hjælp af en valgliste og endelig skal begrundelsen for anvendelsen beskrives i et skrivefelt med titlen 'beskrivelse af anvendelsesgrunden'. I dette skrivefelt beskrives den episode, der har ført til anvendelsen og dermed også begrundelsen for anvendelsen. I skrivefeltet er der i den seneste version af Klientsystemet indføjnet stik-

ord med det formål at sikre, at beskrivelsen af episoden opfylder kravene til en begrundelse for afgørelsen.

Direktoratet mener ikke, der er behov for at tilføje yderligere felter i håndjernsmodul.

...”

Ved min gennemgang af rapporter om anvendelse af håndjern i forbindelse med fremtidige inspektioner vil jeg have opmærksomheden henledt på om der i fornødent omfang angives en begrundelse for anvendelse af håndjern. I den foreliggende inspektionssag foretager jeg mig ikke videre.

Ad pkt. 8.1.6. Kompetence mv.

Jeg anmodede om oplysning om ledelsens, herunder inspektionens, tilsyn med området for anvendelse af håndjern.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Statsfængslet har oplyst, at det af fængslets instruks til personalet vedrørende brugen af håndjern fremgår, at afdelingsledere eller disses souschefer, personale- og sikkerhedskonsulent eller dennes souschef, samt personalet i vagten og natlederen kan træffe afgørelse i sådanne sager. Tilsynet med området varetages af en viceinspektør i samarbejde med personale- og sikkerhedskonsulenten. Der er nu aftalt en procedure, således at inspektionen automatisk får kopi af rapporten, når der har været anvendt håndjern. Herved sikres det, at ledelsen gennemgår alle sagerne, hvilket beklageligvis ikke hidtil har været tilfældet.

Direktoratet kan tilslutte sig statsfængslets beklagelse vedrørende tilsynet med området. Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til statsfængslets udtalelse.

...”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 8.2.5. Kompetence

Om en anbringelse i observationscelle hvor afgørelsen herom var truffet af en overvagtimester anmodede jeg – med henvisning til fængslets interne kompetenceregulering – om oplysning om hvorvidt overvagtimesteren havde kompetence til at træffe afgørelsen.

Direktoratet har anført at statsfængslet har oplyst at overvagtimesteren efter fængslets instruks ikke havde kompetence til at træffe afgørelsen på det tidspunkt da det skete. Fængslet vil ændre den interne instruks således at overvagtimesteren får kompetence på alle døgnets tidspunkter.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har anført.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg anmodede om oplysning om ledelsens, herunder inspektionens, tilsyn med området for anbringelse i observationscelle.

Direktoratet har anført at statsfængslet har oplyst at tilsynet med området for anbringelse i observationscelle varetages af en viceinspektør i samarbejde med personale- og sikkerhedskonsulenten. Der er nu aftalt en procedure således at inspektionen automatisk får kopi af rapporten når en indsat har været anbragt i

observationscelle. Hermed sikres det at ledelsen gennemgår alle sagerne, hvilket beklageligvis ikke hidtil har været tilfældet.

Direktoratet har tilsluttet sig statsfængslets beklagelse vedrørende tilsynet på området og har i øvrigt henholdt sig til det som statsfængslet har anført.

Jeg har noteret mig det anførte.

Ad pkt. 8.2.6. Undersøgelse af den indsatte person

Ved en anbringelsessag blev der fundet et bonhoved på en madras. Med henvisning hertil bad jeg om oplysning om der var sket undersøgelse af den indsatte person og omklædning ved sikringscelleanbringelsen.

Direktoratet har anført at statsfængslet har oplyst at der ved en beklagelig fejl ikke blev foretaget visitation af den indsatte person, og at den indsatte ikke var blevet aftaget sit tøj.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst, herunder den udtalte beklagelse.

Jeg er enig i at det er beklageligt at der ikke skete visitation af den indsatte person, og at den indsatte ikke blev aftaget sit tøj.

Ad pkt. 8.2.8. Tilsyn ved personalet

Jeg anmodede om oplysning om hvorvidt statsfængslet og arrestafdelingen har fastsat eller har overvejet at fastsætte interne retningslinjer for hvor hyppigt der skal ske tilsyn.

Direktoratet har anført:

”...

Statsfængslet har oplyst, at der ikke på nuværende tidspunkt er interne retningslinjer for, hvor hyppigt der skal ske tilsyn, når indsatte er i observationscelle. Statsfængslet har ikke overvejelser om at fastsætte sådanne retningslinjer, idet man finder, at det fortsat vil være bedst at tage udgangspunkt i den konkrete sag og fastsætte tidsintervallerne ud fra kendskabet til den enkelte indsatte. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med gældende praksis i såvel Statsfængslet i Nyborg som i Statsfængslet i Horsens.

Direktoratet har ingen bemærkninger hertil. Direktoratet kan i øvrigt oplyse, at spørgsmålet om, hvorvidt der bør fastsættes en øvre grænse for, hvor længe der må være mellem hvert enkelt tilsyn for så vidt angår indsatte, der er anbragt i sikringscelle uden at være fikserede, blev behandlet af ombudsmanden i forbindelse med inspektionen af Arresthuset i Køge. I sit svar til ombudsmanden henviste direktoratet til indstillingen vedrørende sikringsceller og observationsceller, afgivet af Arbejdsgruppen vedrørende anvendelse af sikringscelle i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene. Det var arbejdsgruppens opfattelse, at det bror på en konkret vurdering, hvor ofte tilsyn bør finde sted. Ombudsmanden tog dette til efterretning.

...”

Jeg foretager mig ikke videre vedrørende dette punkt.

Ad pkt. 8.3.6. Kompetence mv.

I relation til en afgørelse om ophør af en sikringscelleanbringelse bad jeg om oplysning om hvorvidt en fængselsfunktionær, der havde påtegnet feltet til ledelsen bemærkninger, var en del af ledelsen.

Direktoratet har anført at statsfængslet har oplyst at afgørelsen blev truffet af overvagtimestren, og at det er en fejl at fængselsfunktionæren har skrevet en bemærkning i rubrikken der er beregnet til ledelsens eventuelle bemærkninger.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad pkt. 8.4.9. Lægetilkald og lægetilsyn

I en rapport om anbringelse i sikringscelle var tidspunktet for tilkald af læge angivet til at ligge efter at den pågældende var udtaget af sikringscellen. Jeg bad om nærmere oplysning herom.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Statsfængslet har oplyst, at en sygeplejerske talte med den indsatte umiddelbart efter at han var anbragt i sikringscellen, hvilket fremgår af rapporten i rubrikken ”Observationer/fiksering.”. Sygeplejersken tilbragte 25 minutter med den indsatte. Det er en beklagelig fejl, at der først er sket tilkald af læge, efter at indsatte er udtaget af sikringscellen. Følgende fremgår af lægens notat: *’Vedr. indsatte [...]. Den 15. juni 2004 kl. 16.30 har været i sikringscelle. Er blevet udtaget kl. 14.15. Efter det oplyste er der ingen følger af fastspænding, og indsatte er rolig, psykisk upåfaldende. Ingen klager.*

Det skønnes, at der ikke er behov for tilsyn. Underskrevet N. Nørskov, læge.'

Direktoratet kan henholde sig til det, som fængslet har oplyst, herunder den udtalte beklagelse.

..."

Jeg forstår det oplyste således at der heller ikke efter at den pågældende er blevet udtaget af sikringscellen er blevet foretaget et lægetilsyn. Dette var der for så vidt heller ikke et ubetinget krav om. Ved at der ikke ved anbringelsen skete lægetilkald blev der handlet i strid med bestemmelsen i straffuldbyrdeslovens § 66, stk. 5. Dette er meget beklageligt.

Jeg går ud fra at der alene er tale om et enkeltstående tilfælde og at de ansatte der er ansvarlige for at bestemmelsen i straffuldbyrdeslovens § 66, stk. 5, ikke blev iagttaget, er blevet gjort bekendt hermed. Jeg foretager mig ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 8.3.10. Fast vagt

Jeg anmodede arrestafdelingen om en udtalelse om hvorvidt den ordning med fast vagt der havde været gennemført i forbindelse med en sikringscelleanbringelse, var i overensstemmelse med de regler mv. der gælder for etablering af "fast vagt".

Direktoratet har anført følgende:

"...

Statsfængslet har svaret, at det fremgår af fængslets instruks, at en indsat, der er tvangsfikseret, skal have fast vagt. Vagten, der kun har til opgave at tage sig af den fikserede indsatte, gør løbende notat om sine observationer.

Statsfængslet har efterfølgende telefonisk oplyst, at den, der er udpeget som fast vagt, er den, som løbende gør notater om sine observationer. Samtidig beklagede fængslet, at der i den konkrete sag er sket en fejl, der betyder, at den fængselsfunktionær, der havde den første vagt, er anført som vagt ved de efterfølgende tilsyn, selvom tilsynet blev varetaget af en anden. Den faste vagts navn fremgår imidlertid korrekt af selv notatet. Der har således været seks vagter involveret i tilsynet af den fikserede.

Direktoratet kan herudover oplyse, at det høje antal vagter skyldes dels at der var tale om turnuspersonalets sædvanlige vagtskifte, dels at det i forbindelse med etableringen af en fast vagtordning kan være nødvendigt at anvende én fængselsfunktionær indtil en blivende vagt kan udpeges. Direktoratet finder imidlertid, at fængslet i denne konkrete sag ikke har været tilstrækkelig opmærksom på behovet for en fast vagt.

Direktoratet kan i øvrigt henholde sig til det, som fængslet har oplyst, herunder den udtalte beklagelse.

...”

Jeg er enig med direktoratet i at den ordning med "fast vagt" som har været anvendt i det konkrete tilfælde, ikke er i overensstemmelse med de regler mv. der gælder herfor. Jeg er også enig i det beklagelige i at der er sket fejl ved anførslen af tilsyn. Jeg foretager mig ikke videre idet jeg går ud fra at arrestafdelingen er opmærksom på hvorledes der skal forholdes med hensyn til etablering af "fast vagt".

Som svar på et spørgsmål fra mig har direktoratet endvidere anført følgende:

” ...

Når institutionen tilrettelægger, hvordan vagten skal varetages, tildeles den enkelte afdeling typisk én time. Det er tidligere over for afdelingerne tilkendegivet, at en turnusordning, hvor den enkelte funktionær kun varetager funktionen som fast vagt i en halv time ad gangen, ikke på fuld tilstrækkelig vis tilgodeser hensynet bag ordningen med en fast vagt. Inspektionen vil nu indskærpe dette over for personalet ved en tilføjelse i fængslets instruks om anvendelse af sikringscelle.

Direktoratet kan henholde sig hertil.

...”

Jeg har noteret mig dette.

9. Opfølgning

Jeg afventer besvarelse af de spørgsmål jeg har rejst under pkt. 2.5. Gårdtursareal, pkt. 3.4. Fællesskab, pkt. 6.1. Forplejning og 6.12. Egne genstande.

10. Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til arrestafdelingen (Statsfængslet i Vridsløselille), Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arrestafdelingen.

Lennart Frandsen
Inspektionschef